

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja vsakega prvega v mesecu. = Naročnina letno za nečlane Din 18.—. = Posamezna številka stane Din 1.50. = Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. P. Ž. Ljubljana VII.

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji

sklicuje svoj

VI. redni letni občni zbor,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. marca t. l. ob 8.30 v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani na podlagi čl. 38 združ-nih pravil, po delegatih.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Čitanje revizijskega poročila, revizorja Saveza iz Beograda.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
5. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
6. Dopolnilna volitev upravnega odbora in nadzorstva.
7. Razširjenje združnih prostorov.
8. Slučajnosti.

V slučaju, da občni zbor ob določen uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa ob vsakem številu prisotnih delegatov.

Člani zadrugarji imajo pravico udeležbe in sodelovanja na občnem zboru, toda brez glasovalne pravice.

Samostojne predloge se upoštevajo, če so pismeno dostavljeni uprav-nemu odboru do 18. marca t. l.

V Ljubljani, dne 18. februarja 1926.

Za upravni odbor:

tajnik: predsednik:
Negro I. r. Čerček Srečko I. r.

Osnova združ-nišтва je boj proti gospodar-skemu izkoriščanju človeka.

Če pogledamo v najstarejšo nam znano zgodovino človeštva, vidimo, da je že v prvi dobi močnejši človek skušal se bi podjarmiti slabejšega. Podjarmljeni je postal suženj in svojemu gospodarju ni bil več vreden, kakor živina ali kako orodje, blago. Gospodar je imel vse pravice nad sužnjem, celo življenje mu je smel vzeti, ne da bi bil za to dejanje od kogarkoli klican na odgovor.

Nesrečni sužnji svoje žalostne usode niso trajno mirno prenašali. Zgodovina nam poroča o mnogih uporih sužnjev pri starih narodih Grkov, Rimljanov in drugih. Vzrok uporov je bil, ker so si sužnji hoteli izboljšati svoje bedno stanje. Začeli so se zavedati, da so ljudje, kakor njihovi gospodarji in začeli so se boriti za svoje človeške pravice.

Doba suženjstva in boj proti istemu je trajal stoletja in tisočletja. Boj ni bil brez uspeha. Vedno več sužnjev je spoznalo pravilnost takega boja, istotako so se začeli zanimati za usodo sužnjev tudi drugi ljudje, predvsem politiki, filozofi, pisatelji. Posebno uspešno in prepričevalno je nastopal na korist sužnjev Kristus z svojim naukom o ljubezni do bližnjega. Tako so sodelovale že razne moči v duhu suženjskih uporov in stanje sužnjev se je polagoma boljšalo. Toda do uspeha ni prišlo le radi tega, ker se sužnji kot izkoriščani niso bali boja. Oni so prvi vzdignili pest, ter so jo vzdigovali tako dolgo, da so končno dosegli, kar so hoteli. S tem je bila doba suženjstva končana. Seveda ni bila pri vseh narodih končana istočasno. Kjer so se uprli popreje, tam so tudi pozneje dosegli uspehe.

Vendar odprava suženjstva, gospodar-sko izkoriščanje sočloveka ni prenehalo, nego je dobilo le novo obliko. Čimbolj se je ljudstvo pomnoževalo, tem večja je postajala borba za zemljo. Znano je, da v prvi

dobi za zemljo sploh ni bilo zasebne lastnine. Ljudje so živeli nekaj časa v enem kraju. Ko tam niso imeli več možnosti za pridobivanje hrane in za življenje sploh, so se preselili drugam. Ljudi je bilo malo, zemlje dosti. Toda, ko je število ljudi vedno bolj naraščalo, se je tudi za zemljo razvila zasebna lastnina, kakor se je že poprej udomačila za obleko, za orodje, za živino. Ljudje so začeli vedno bolj spoznavati in ceniti vrednost in važnost zemlje ter so si jo prilastili. In čimbolj se je ljudstvo pomnoževalo, tem večjo važnost je dobivala zemlja. To okolnost pa so zopet začeli izkoriščati močnejši. Izkoriščali so jo na ta način, da so spravili v svojo last čim največ zemlje, a ljudje, ki so hoteli na tej zemlji živeti, so postali podaniki lastnikov zemlje. To je doba tlačanstva.

V dobi tlačanstva so si močnejši napravili ogromna posestva. Cele pokrajine z vsem prebivalstvom so bile last mogotcev. Ljudstvo je moralo obdelovati zemljo in večino pridelkov oddajati gospodarjem (grofom, grajščakom), razun tega je moralo gospodarjem opravljati razna druga dela in tudi sicer ni uživalo skoraj nikakšne svobode. Tako je grajščak često imel pravico določati, kateri podložnik se sme ženiti, kateri se sme izseliti itd. — Torej zopet nekaka doba suženjstva, dasiravno v bolj mili obliki. Kajti tlačana grajščak n. pr. ni smel ubiti brez odgovornosti, tudi ga ni smel prodati kot osebo, nego kvečjemu z zemljo vred itd. Vkljub temu pa, da je položaj tlačanov nekaj boljši, kakor je bil položaj sužnjev, vendar niti tlačani svoje usode niso hoteli trajno mirno prenašati, ker so se začeli zavedati, kako krivično je, da oni delajo in trpijo, a največ koristi od njihovega dela in trpljenja imajo le grajščaki. In tako je prišlo do kmetjskih uporov ali puntov, to je do uporov od grajščakov, zemljiških veleposestnikov tlačnega ljudstva.

Kmetjski upori so trajali stoletja. Enkrat so se pojavili v ostrejši, potem zopet v milejši obliki. Prenehali pa so šele takrat, ko je kmet na svoji zemlji postal svoboden neodvisen gospodar. — V naših krajih je to nastopilo l. 1848. Takrat je doba tlačanstva nehala za slovenskega kme-

ta. Na Angleškem se je to zgodilo okoli 80 let poprej, na Francoskem l. 1789, ko je izbruhnila velika francoska revolucija, ki v bistvu ni nič drugega, kakor boj tlačanov proti grajščakom.

Nastopa tretja doba, doba svobode vsakega človeka. Nikomur nisem več podložen; nihče nima pravice me ubiti ali prodati; zemljo, ki jo pošteno kupim in obdelujem, je moja last; svobodno si iščem dela in zaslužka, ter z dohodki svobodno razpolagam, kupujem potrebščine, vlagam denar v denarne zavode itd. Sama svoboda na vseh koncih in krajih, kamor človek pogleda. In vendar je tudi ta doba svobode polna pojavov, ki pričajo o tem, kako skuša človek gospodarsko izkoriščati sočloveka.

V tej veliki svobodi so se zopet pojavili močnejši in sicer gospodarsko močnejši, ki skušajo gospodarsko slabejšega sebi podvrniti, zaslužniti, podjarmiti. To se je kmalu pokazalo na neštetihih slučajih: Delavec je iskal dela, a podjetnik ga je hotel zaposliti čim najceneje — v kolikor večji stiski je bil delavec, tem nepovoljnije pogoje je moral sprejeti. Kmetovalec je pri prodajanju svojih pridelkov bil navezan na trgovca; čim bolj je bil kmetovalec prisiljen prodajati, ker je potreboval denar, tem bolj ga je trgovec pri ceni pritisnil. Konzument, ki je rabil razne predmete za svojo prehrano ali za svoje delo, je bil odvisen od lastnika predmetov; lastnik je izkoriščal vse mogoče okolnosti, samo da bi dosegel od konzumenta čim največjo ceno. In še celo vrsto podobnih slučajev bi se dalo navesti v dokaz, da je gospodarsko močnejši v dobi osebne svobode skušal gospodarsko slabejšega izkoriščati.

Kakor se je izkoriščani uprl v dobi suženjstva in v dobi tlačanstva, tako se je uprl tudi v dobi takozvane svobode človeka. V glavnem lahko rečemo, da imamo v tej slednji dobi dve vrsti upora: Ena vrsta je označena z besedo revolucija, torej krvavi upor izkoriščanih proti izkoriščevalcem; druga vrsta pa je označena z besedo zadruga, to je z vstvarjajočim gospodarskim delom, ki pa je organizirano tako, da izkoriščevalca izloči. Na mesta, kjer je stal izkoriščevalec, se postavi zadruga kot združenje izkoriščanih. Na mesto trgovca stopi nakupna zadruga kot združenje izkoriščanih konzumentov ali prodajna zadruga kot združenje izkoriščanih producentov — mesto fabrikanta stopi produktivna zadruga kot združenje vseh v fabriki zaposlenih in od fabrikanta izkoriščanih delavcev; na mesto hiš. posestnika stopi zadruga najemnikov; na mesto lastnika mlatilnice, ki stroj za čim višjo ceno posojuje kmetom, stopi lastnica mlatilnice, ki stroj za čim višjo

ceno posojuje kmetom, stopi zadruga kmetov kot strojna zadruga itd. Polno takih slučajev bi se dalo navesti, a jedro je povsod isto. Kjerkoli se v modernem takozvanem svobodnem gospodarskem življenju pojavi gospodarsko izkoriščanje sočloveka, povsod se izkoriščani združijo v zadruge z namenom, da bi te zadruge izločile izkoriščevalca.

Zadruga po vsem tem ni nič drugega kot bojno sredstvo proti gospodarskemu izkoriščanju ljudi. Ima to veliko prednost, da more pri pravilnem funkcioniranju izkoriščevalca temeljito izločiti, nadalje ima pa tudi to prednost, da vstvarja delo in nove vrednosti, a pokončuje le slabe strani — izkoriščevalca smatram za slabega — med tem ko n. pr. revolucija pokončuje vse vprek, slabo in dobro. Zadruga pomeni v boju gospodarsko izkoriščanih na vsak način silen napredek, kar narodi priznavajo, kakor dokazujejo stalno naraščajoče številke, ki govore o uspehih zadrug.

Osnova združništva pa je boj proti gospodarskemu izkoriščanju sočloveka.

Miloš Štibler.

Resnica.

Ob priliki volitev delegatov za občni zbor, so se vršili istočasno tudi sestanki članov združnikov.

Pri tej priliki smo imeli priložnost zvedeti naravnost neverjetne stvari.

Povedalo se nam je, da gre velika agitacija po progah od različnih strani in žalibog celo od nekaterih članov, češ, da je naša zadruga na robu propada. In zakaj?

1. Ker zadruga za leto 1925 ne bo izplačala nikakih dividend svojim članom radi slabega poslovanja.

V dokaz, da je ta vest resnična, so trdili, pogledajte, »Gospodarska poslovalnica bivše južne železnice« je že izplačala dividende, pa niti zadruga ni.

Naša zadruga jih pa še ni, ker jih ne more.

2. Dividende se radi tega ne bodo izplačale, ker bodo, za to namenjen denar, zazidali.

3. Člani nab. zadruge bodo izgubili tudi svoje deleže, ker jo bodo razpustili.

Pozabili so povedati samo, kedo bo tisti, ki jo bo razpustil in kedo bo tisti, ki bo v resnici razpuščen.

4. Če je kako podjetje pred konkurzom, je težko računati, da bi člani še kaj rešili. Še to boste izgubili, kar ste notri utaknili.

Take in enake glasove smo morali poslušati in žalibog še poslušamo in večkrat tudi od ljudi, od katerih smo bili uverjeni, da imajo več, kot samo sol v glavi.

Ker vse take poedine glasove ne moremo sproti pobijati, posebno če smo pričani, da se jih širi iz gotovih namenov in celo naročenih od izvesne strani, nam ne preostaja drugega, kakor da odgovorimo pismeno na tem mestu vsem onim razširjevalcem lažljivih in skrajno podlih trditvev in namigavanj.

Če se kje barka potaplja jo zapuščajo podgane.

Pri naši zadrugi je nasprotno res. V dveh zadnjih mesecih je pristopilo nič manj kot 300 novih članov, tako, da danes šteje naša zadruga čez 1400 članov združnikov, kar znači, da je vedno več ljudi, ki verujejo v združno misel in gospodarstvo.

V početku smo trgovali samo s šestino predmeti, danes pa prodajamo čez 100 različnih življenjskih predmetov. Zopet dokaz, da gremo naprej.

Sedaj pa dividende! Mi nočemo imenovati dividende.

Mi bomo imenovali »prihranek«.

Lansko leto je naša zadruga izplačevala oziroma vračala 3 % prihranke.

Letos se bo pa zato, ker smo na robu propada in pred konkurzom povračalo članom zadruge 5 % prihranek.

10 % prihranek se bo pričel vračati članom naše zadruge od četrta dne 25. februarja 1926 dalje.

Toliko glede dividend, pardon prihrankov.

Že ta sklep dokazuje, kako se je v naši zadrugi gospodarilo v preteklem letu.

V prihodnji številki našega lista bomo pa prinesli o svojem poslovanju tudi letno bilanco, pa ne falzificirano, kakor je lani trdil nek gospod, ki ni poznal številke, marveč pravo čisto in nepotvorjeno bilanco, ki jo bomo predložili tudi deželnemu kotirgemu sodišču na vpogled v smislu določil združnega zakona in ki jo je pregledal in odobril združni revizor »Saveza Nabavljalnih zadrug« iz Beograda.

Člani zadrugarji bodo iz bilance lahko posneli, kako se je v zadrugi gospodarilo in kako so člani upravnega in nadzornega odbora znali ščititi lastnino svojih članov zadrugarjev.

Tudi zidali bomo in sicer toliko, kolikor je za porast članov in shrambo žita in moke, ki sedaj leži že par let v železniških vagonih vzkkladiščeno, potrebno.

Ta denar pa ne bo treba jemati od 5 % prihrankov, le vsled tega, ker ga imamo že skupaj v smislu sklepa lanskega občnega zbora.

Iz teh kratkih in resničnih besed, člani zadrugarji lahko povzamejo, kako efijaltski in nepošten posel opravljajo oni podleži, ki trosijo po naročilu take vesti, kot smo jih uvodoma omenili.

Pred občnim zborom se nahajamo mi zadrugarji. Zbrali se bomo, da bomo hvala Bogu lahko sklepali o korakih, ki pripomorejo združni ideji do novega in samozavestnejšega razmaha in napredka kakor je bil doslej.

Sklepanje o konkurzu, bomo pa mirne duše prepustili onim nezadrugarjem, ki morda niti ne vedo, kaj je konkurz, sklepanje o razpustu pa radevolje pripustimo zopet onim, ki so imeli do danes polna usta dividend.

Mi bomo pa preko njih gospodarili in varčevali dalje v smislu združnega ideala toliko časa, da bomo nekoč zavojevali poleg konzuma tudi produkcijo.

To bomo pa dosegli le, ako bomo gledali vedno nepotvorjeni resnici v obraz.

Neutemeljeni pomisleki.

Naša nabavljalna zadruga je na jako dobrem glasu. Savez Nabavljalnih zadrug v Beogradu, smatra našo zadrugo za eno najboljših svojih članic.

Le pri nas doma tu v Ljubljani se o naši zadrugi nič kaj dobro ne referira pri direkciji o našem poslovanju in pravni podlagi.

Avgusta 1924 so nas na direkciji državnih železnic pozdravili z besedami — lepo, lepo, samo če je tu predložena bilanca pravilna — lepe, jako lepe številke, samo če so pravilne.

To opazko g. direktorja je še komentiral g. referent za ishrano z besedami — Prosim kako pa to, da je v prvem polletju 1924 manj dobička kakor ga je bilo v cellem letu 1923. Kje pa je sedaj oni dobiček?

Lahko si mislimo, kak referat je bil podan g. direktorju pred dohodom naše delegacije.

Mi ne falzificiramo bilanc, zato ker nas revidira trgovsko sodišče ali pa Savezov revizor.

Po 40 dni traja revizija, čemu bi potem potvarjali številke.

Na isti seji je padel tudi predlog, da bi sejo upravnega odbora Nab. zadruga posečal tudi referent za ishrano direkcije drž. železnic. Zahtevalo se je obenem tudi, da naša zadruga ne sme koncem leta 1924 imeti manj čistega dobička kakor koncem leta 1923.

S take strani se je gledalo upravni odbor naše zadruga. Ta scena je skalila prvotno zaupanje, ki je bila mnogo, mnogo vzrok, da se je tudi z naše strani manj taktno postopalo.

Danes vsi ti referati ne drže. Naše bilance vsako leto kažejo veliko napredovanje, malverzacije nismo imeli še nobene,

ker je pri tem načinu poslovanja izključena. Porast članov se veča od dneva do dneva, kot dokaz, da mora končno biti le nekaj privlačnega pri tej preklicani Nabavljalni zadrugi.

Kdo bi pač mogel zanikati privlačnost združne ideje združniškega gospodarskega sistema, združniških neprecenljivih kulturnih in socialnih vrednot. Državni in naravni zakon sta mu ustvarila temelj in stavba grajena na teh temeljih ni zrušljiva ob vsakemu viharju.

Poštenost in resnica družita ljudi, ki se zbirajo pod mogočno združno stavbo, vstop pod to stavbo je zabranjen samo onim, ki nosijo krinke na obrazu in nočejo pogledati resnici v obraz in dati zadoščenja teptani poštenosti.

Prožili smo vsakomur roko, nikogar nismo in ne maramo po nepotrebnem odbijati, ker naš cilj leži v združitvi in osamosvojitvi vseh, ki so gospodarsko kakor koli odvisni, da jih povedemo v gospodarsko edinico, v kateri bodo odločevali brez ozira na stan, vero in politiko, kot solastniki v mogočni združni akciji.

Dobrodošel vsakdo, ki pride k nam v naš krog, ki nosi istočasno v svojem srcu ljubezen in zaupanje do bližnjega in vero v samega sebe in boljšo bodočnost, ker so to temelji in cilji združništva.

Kdor pa vzpričo veličine združne ideje še goji nezaupanje in sovraštvo, ta naj čaka še toliko časa, da ga čas prehiti in mu dokaže, da se je grozovito zmotil takrat, ko je gojil neutemeljene pomisleke.

Kaj je boljše?

To vprašanje je med železničarji že dve leti na dnevnem redu. Kje je boljše, kje cenejše? Prvi javni glas je bil nekje v strokovnem glasilu, da je sladkor v zadrugi cenejši in da je zato zadruga boljša itd. Popolnoma napačno! Aparat Gospodarske poslovalnice je mnogo večji, v marsikaterem oziru boljše organiziran, in lahko relativno in absolutno bolje posluje. S prostori so v Ljubljani na slabšem, ko povečajo prostore, bo odpadel tudi oni očitek, ja v zadrugi imam večjo izbero.

Mi smo vedno povdarjali, da ne vemo, koga imamo pred sabo, da se vrši plebiscit med legalno zadrugo in med nekaj, kar se ni moglo dozdej definirati, ali je privatno ali državno podjetje, pod kateri zakon spada, kdo zastopa to firmo pred javnostjo, kdo je pred zakonom lastnik nabranega čistega dobička. Če bi razpustili sami nab. zadrugo in se priključili tja, — ne bi vedeli, kam smo prišli in kako se bo to končalo. O tem si je tudi direkcija in takozvana gosp. poslovalnica

na jasnem. Vemo, da se bo to vprašanje likvidiralo, ne aparat, ta je dober, ampak takozvana firma, ime Gosp. poslovalnica.

Kam bodo presedlali, kako novo pravno obliko si bodo zbrali? Išče se nov zakon za to novo obliko. Zakaj?

To vprašanje je obsežno, zamotano, in se ga ne da rešiti v četrt ure in s frazami.

Že zadnjič smo omenili, da je vprašanje zadruga ali poslovalnica pravno, kulturno, politično in potem materijelno vprašanje. V našem slučaju prideta zraven še dva faktorja, to je ugodnosti, ki jih nudi železnica in pa dejstvo, da obstoja tu nekak predsodek, državna — južna.

V pravnem oziru ne moremo govoriti o bodoči ustanovi, le toliko bi omenili, da se je pred letom dni, ko se je sklenilo ustanoviti nekaj »novega«, reklo, v 14 dnevih bo gotovo, da je zdaj preteklo leto dni, pa še ni definitivne rešitve. Obstoja toliko predpisov ali pri davkariji ali radi obrtnega dovoljenja, ali pri bankah za nakupavanje deviz, pred trgovskim sodiščem itd., da se ne da zbegavati in se kriti z odlokom, ki ga izda Min. Sacbračaja. To smo že mi sami poskusili. Iskati nov zakon utemeljevati, da so v Sloveniji razmere tako izredne, da se ne more zanjo uporabiti obstoječi zakon za prehranjevalne ustanove, da se ne more v Sloveniji dopustiti zadruga kot obstojajo izključno po celem svetu; razun v par rudnikih, da imajo svoje ljudi za slučaj štrajka v rokah, to naj utemeljujejo oni, ki iščejo nov zakon.

Politično je zadruga po principih moderne parlamentarne države samoupravna ustanova. Ta princip se danes uveljavlja v vseh društvih, v občini, v produktivnih zadrugah, da odgovarja uprava onemu, za katerega se rodi podjetje. Upravni odbor naše zadruga mora dajati na občnem zboru 28. III. račun o svojem delovanju članstvu, Gospodarska poslovalnica polaga račun tudi svojemu gospodarju. Ta pa ni konzument, ampak direkcija drž. žel. kot pravni lastnik prehranjevalne ustanove. Kjer je društveno življenje dosti razvito, kjer se uče ljudje upravljati in pojmovati upravljanje v malem, tam se lahko reče, da so za par procentov bolj politično znali, kot kjer ni teh predpogojev.

Tu pa še mora omeniti specijelni značaj železničarskih prehranjevalnih ustanov. Prevozne olajšave tvorijo del uslužbenčevih prejemkov. Uprava drž. železnic je in more biti na tem interesirana, da se na noben način ne krati žel. uslužbenecem teh prejemkov, ugodnosti, ki jih ima lahko njen uslužbenec iz tega maslova. Tu ima direkcija popolnoma prav in je naziranje nekaterih zadrugarjev nepravilno.

Direkcija Zagreb je dala naši zadrugi na podlagi priv. prav. M. S. br. 14.824/20 ugodnosti prostega prevoza in obenem nekak mandat, da zadruga posluje s temi ugodnostmi tako pravično, da ni zlorabe, na drugi strani pa, da posluje tako dobro, da imajo člani res nekaj od te ustanove, ki nekako pripomore železničarjem do onega dela službenih prejemkov, do direktnih in indirektnih ugodnosti iz naslova prostega prevoza.

V tem ima zadruga napram žel. upravi specijelne obveznosti odnsno ima direkcija pravico zahtevati od uprave zadruge izpolnitev onega mandata, čim boljše gospodarstvo. Kolika je ta obveznost in pravo, to bi bilo treba določiti in formulirati. Pred letom dni smo to izrazili: Zadrugi se naj da toliko samostojnosti, da imajo člani veselje do dela in možnost uveljaviti pametne in zdrave ideje, direkcija pa naj ima toliko pravice, da nadzira pametno gospodarstvo in da čuva nad materijelnim uspehom. Kake garancije zahteva direkcija, to bi bila njena stvar, o tem se da razpravljati in pogajati se.

Imamo podoben slučaj pri Savezu nab. zadrug v Beogradu. Pravna oseba je Savez, avtonomna ustanova, ker pa je dobil Savez od države precej denarja, nadzira delovanje Saveza za to določen komisar Min. financ s pravico veta v slučajih, kjer bi deloval Savez proti pravilom, proti Uredbi o n. z. ali sploh neracijonelno. Iz zagrebške kuhinje je nastala avtonomna zadruga pod nadzorstvom komisarja direkcije, ki ne dira v poslovanje, ampak samo čuva avtonomno ustanovo.

V toliko se ne more govoriti o absolutni svobodi, o popolni samostojnosti nab. zadruge, in v toliko se mora tudi pri nas omejiti pojem demokratizma.

Za to ni treba iskati novega zakona. Radi lepšega, radi kulturnih, političnih motivov, radi same statistike razvitega zadružništva, s katerim se ponaša vsaka država naj bi se tu varovalo obliko zadruge.

Dosti mora biti motivov, ki jih nismo navedli in ki jih ne poznamo, da se tako dolgo rešuje ta problem. Ali razmere so take in ne sme se pri reševanju takega vprašanja računati na drugačne razmere, kot so. Ni najzadnji faktor ona animoznost državna-južna. Državni železničarji smo imeli toliko pomislekov proti državnemu podjetju, da smo stvorili leta 1921 iz državne »Gospodarske poslovalnice« privatno ustanovo, nab. zadrugo. Južni železničarji so tako konservativno vztrajali na svoji »Gospodarski poslovalnici južne železnice«, da so pustili raje vse skupaj poddržaviti, samo, da ne naredijo kaj podob-

nega, kot ima to bivši inšpektorat. Danes so vloge zamenjane!! Južni železničarji so znali narediti iz svojega privatnega denarja državni denar, državni železničarji smo delali iz državnega denarja privatno last.

Kaj je boljše? Do danes, vsaj mi trdimo tako, imamo mi prav, s pravnega in kulturnega stališča. Preorijentacija, vprašanje, kaj je boljše, bo nastalo šele takrat, kadar bo vprašanje likvidacije Gospodarske poslovalnice rešeno, kadar se bo vedelo za pravno, politično in kulturno stran one ustanove, ki se bo izcimila iz Gosp. poslovalnice. Odborniki nab. zadruge ne morejo imeti tu posebnih tendenc, oni so od danes do jutri, svojo pozicijo morajo doseči in obdržati pred članstvom z delom in z idejami, če se bo ustvarilo tam res nekaj boljšega, bomo videli. Zankrat nam je več kot do: panem et circenses.

Nekaj misli pred občnim zborom.

Kakor vsako društvo ali gospodarsko podjetje enkrat na leto pregleda plod svojega dela v preteklem letu, tako stojimo tudi mi zadrugarji neposredno pred svojim občnim zborom, na katerem bo podal upravni odbor poročilo o svojem poslovanju, po katerem bodo člani lahko presojali, ali je bil upravni odbor vreden zaupanja, ki ga je članstvo stavilo nanj in ali je izvršil naloge, ki so mu bile naložene.

Nedvomno bo imel upravni odbor na letošnjem občnem zboru od vseh, kar se jih je dosedaj vršilo, najlažje stališče, ker si je svest, da bo poročal zadružnikom, ki so prožeti zadružne ideje in daleko proč od vsake demagogije. Ni naša naloga, da bi danes hvalili poslovanje upravnega odbora, ker je to stvar delegatov, ki bodo odločali o pohvali ali graji na podlagi iznesenega poročila in predložene bilance, vendar pa že danes lahko trdimo, da bodo delegati imeli prilike bore malo grajati.

Naš namen gre v prvi vrsti za razmišljanje, kako se mi člani zadrugarji pripravimo, kako bomo nastopali, da bode imela naša edino železničarska gospodarska samoupravna ustanova koristi za svoj bodoči razmah.

Marsikaj bi imeli radi drugače, kakor je bilo, marsikaj odpravili s čimer nismo bili zadovoljni in za ta vprašanja je treba pripravljati se, razmišljati, da dosežemo res ono, česar želimo.

Eno je pač gotovo. Da se učimo od storjenih napak, ker le življenjska grenka izkustva vodijo človeka do modrosti in objektivnosti in verovati moramo v samega sebe in svoja izkustva.

Gotovo je pa tudi, da nihče ne dela napak namenoma, posebno takrat ne, ako človek od lastnih napak trpi.

To mnenje zastopajmo tudi pri reševanju težkih gospodarskih in organizatoričnih vprašanj naše zadruge.

Poleg debate o nedostatkih in odgovornosti za nje, se bomo pa nedvomno s predlogi pripravili, ki morajo imeti samo eno smer, in sicer smer izboljšanja zadruge in zadružnikov v smislu večno lepilih zadružnih načel.

Ali hočemo napredka, ali ostanemo to kar smo?

Gotovo se odločimo za napredek, ker nam tako velevalo praktične vsakdanje gospodarske izkušnje. Teh izkustev ni malo in če jih znamo praktično uporabiti, korakamo že k napredku.

Vsaka poprava napak, je napredek.

Za nas vse, ki smo obremenjeni z raznimi človeškimi slabostmi, velja načelo, da spoznavamo samega sebe, verujemo v čast in poštenje, ki mora biti last slehrega poedinca in celote in da smo pristaši osebnega spoštovanja.

Oboroženi s temi čednostmi, smo si lahko svesti, da z lahkoto postavimo nov mejnik našemu zadružnemu gibanju med železničarji.

Pri presoji dolžnosti in delovanja upravnega odbora, se moramo istočasno vprašati, da li sami nismo zanemarjali v katerem koli oziru zadružnih dolžnosti, kršili zadružne zavesti in zvestobe.

Pri razpravi o trgovskem poslovanju se moramo absolutno otresti upliva in vab privatne trgovine, ker privatni trgovci so sovražniki zadružništva.

Ko bomo razpravljali o zadružnih pravicah članov, se moramo otresti prirojenega človeškega egoizma, ter moramo imeti pred očmi koristi celokupnosti. Znati in prepričani moramo biti, da sloni zadružništvo na brezpogojni enakopravnosti in da v zadrugi ne sme imeti nihče pravic, ker vsi smo enaki.

Ta enakost pa velja za pravice in dolžnosti.

Na lanskem občnem zboru smo rekli, da manifestiramo za zadružno idejo, ki je temelj gospodarski osamosvojitvi ljudi v bodočnosti.

Letos pa bomo poleg manifestacije za zadružno idejo manifestirali za vztrajno delo na zadružno gospodarskem polju, za zadružno zvestobo in medsebojno spoštovanje in zaupanje.

Splošne gospodarsko zadružne koristi bomo vsporedili z kulturnim in socialnim preporodom, da postanemo močni, neupogljivi in zadovoljni v velikem krogu celokupnosti.

Te misli naj nas vodijo na našem obnem zboru in kronano bo peto združeno poslovno leto še z večjimi uspehi od sedanjih.

Naprej po poti združnih idealov!

Nabavljalne zadruge.

Nabavljalne zadruge so zakonito ustanovljene institucije. Vsak državljan ima pravico, da se poslužuje pravic, ki mu jih daje državni zakon v svojo korist in svoj napredek. Vsak človek nosi v sebi željo, po izpopolnjenju, izboljšanju v telesnem in duševnem oziru. Zato je tudi popolnoma prav, da se tudi železničar loti poštenih sredstev, ki so izmožni izboljšati njegovo telesno in duševno stanje.

Gospodarsko načelo življenja stoji na principu svobodne konkurence. Doslej se je ta princip izrabljal vedno v škodo delavskih stanov.

Torej če se človek enkrat oprime iste ga orožja za izboljšanje svojih socialnih razmer, s katerimi je bil tolikrat tepen, se temu ne moremo in ne smemo čuditi. Po načelu svobodne konkurence se odira ljudstvo, za to se pa ima po ravnoistem načelu pravico braniti.

Nabavljalne zadruge imajo samo gospodarski pomen in so samo zakonite oblike v gospodarskem življenju. Niso še popolne, drže se jih hibe, kakor vsacega družega novoustanovljenega podjetja. — Svoboden je železničarjem pristop vanje. Komur niso všeč, naj jih pusti, če mu drago, tudi se lahko bojuje proti njim, če ga veseli, toda samo s poštenimi sredstvi, toraj samo na gospodarskem polju.

Nikar pa naj ne vlačí boja drugam kamor ne spada.

Nabavljalne zadruge ne smejo imeti namena škodovati človeku, marveč vedno le koristiti.

S tem načelom je zares podan pošten gospodarski konkurenčni boj. Prezreti pa ne smemo, da je ta boj združen z vsakim gospodarskim podjetjem in da ta boj ne sme biti vodilo, marveč samo neodstranljiva posledica.

Biti nam mora pri vsem združnem gibanju v prvi vrsti merodajen socialno-izobraževalni pomen.

Današnji čas nujno zahteva, da se nauči tudi železničar gospodarsko živeti s svinčnikom v roki.

Vsak se mora privaditi točno voditi zapiske o izdatkih za svoje gospodinjstvo, ker končna slika točno pokaže in daje lepih opominov, kjer je treba varčevati. — Uspehi tega so se že pri marsikateri gospodinjstvi pokazali.

Ob tem dejstvu se sesede v nič vse očitanje, češ, da se v nabavljalni zadrugi pospešuje zapravljanje, ker načelno redno ne daje blaga proti gotovemu plačilu.

Prva stvar je socialen pomen nabavljalnih zadrug. Po njih se zanaša združevanje med železničarstvo. Ta misel pa je tudi edino rešilna.

V načelnem boju med liberalnim individualizmom, t. j. načelom, da bodi v gospodarskem načelu vsak sam zase in med socializmom, ko svedoči naše ime, stojimo na strani poslednjega.

Produkcijo in kroženje blaga morajo po naši sodbi imeti v rokah gospodarski organizmi in to so zadruge. Združeno gibanje mora postati jedina pravna oblika proizvodnje in kroženja blaga. K temu cilju pa korakamo vsi, ki smo se oprijeli združnega delovanja, ako to delovanje posvetimo v veliki meri izobraževalnemu delu.

V tem delu pa tiči tudi glavni pomen združništva.

Podružnice.

V zadnji številki smo priobčili dopis člana z Jesenic radi predloga za ustanovitev podružnice na Jesenicah. Žal, da nam ni dopisnik bolj natančno utemeljil potrebo in predvsem rentabilnost podružnice. Smo enakopravni člani nab. zadruge, vsak ima pravico predlagati, svetovati in delati za uveljavljenje svojega predloga. Podružnica je predlog, ki ni bil stavljen ne prvič in ne zadnjič, samo škoda, da se tak predlog bolj natančno ne utemelji in s številkami podpre.

Čemu podružnice? Imamo člane v Ljubljani, ki kupujejo vse v nabavljalni zadrugi, pa jih ni po par mesecev v zadrugo. Naročilnico pošlje po pošti in se mu dostavi vse na dom. Drugi pa je iz Bistrice in si mora vzeti dopust, ali zgubi celodnevno plačo, da pride sam v Ljubljano, da naroči ustmeno in da vidi ali ne vidi, kako se mu vse lepo zloži v zaboj in odpošlje. Čudni ljudje pravi g. S. iz Bistrice B. j., kupujem dosti, nikdar ne pridem v Ljubljano, in v treh letih sem imel samo en primanjkljaj, ki so mi ga pošteno vrnil, drugi pa se pelje v Ljubljano po liter olja in liter jesiha. Če bi vsi ljudje tako delali, ne bi bilo potrebno podružnice na Gorenjskem. Če bi jo dobili na Jesenicah, jo bodo zahtevali v Novem mestu, v Celju itd.

Denarni uspeh? Tudi če bi imeli podružnico na Jesenicah, bi se prodajalna v Ljubljani ne razbremenila dosti. Radi gnječe se ljudje še drže kolikor toliko terminov. Č bi imeli še v Novem mestu prodajalno, ne bi mogli v Ljubljani odpustiti desetine osebja. Za naval v prvih dnevih meseca je

treba prostora in ljudi. In ljudje znajo do to izračunati, ravno prvega pridejo. Boljše bi ne bilo ne na Jesenicah in ne drugod.

Za podružnice bi rabili lastno knjigovodstvo, kreditno evidenco itd. poseben lokal, vozniaka od postaje do prodajalne in nazaj od prodajalne do postaje n. pr. za pošiljke v Kr. Goro, Bistrico. Režija bi stala na Jesenicah preko 4 odstotke od prometa, Centrala v Ljubljani bi se ne razbremenila niti za polovico, kar bi članov odpadlo, celokupna režija bi se podražila več kot za 1.5 odstotka, morda celo za 2 odstotka. Kaj pomeni 1½ %? Če namenimo tako zavrženi denar za podpore za slučaj smrti, znaša to 3000 Din posmrtnine mesto 1000 Din, ali 2000 Din za člana, 1000 Din za ženo. Čemu denar stran metati?

Bivše drž. železnice so imele do leta 1912 živežno skladišče v Krittel Feldu za celo tržaško direkcijo. Pa železničarji niso hodili vedno gori v K. d. in tudi niso imeli filijalke, pa je vseeno šlo. Ustanovili so nekoč na sedežu beljaške direkcije podružnico, prodajalno, pa so jo zaprli, ker se ni rentirala. Pa so bili Nemci dobri računarji in umni gospodarji. Južna železnica je imela »Živežno skladišče« v Mariboru, Inomestu in na Dunaju. Niti v Trstu niso imeli svoje prodajalne. Vse je bilo le stvar kalkulacije in ta je bila za centralizem, proti cepljenju trgovskih moči.

Še en pomislek. Prost prevoz imamo na podlagi privremnega pravilnika Min. S. br. 14.824 ex 1920. Za prevoz živežnih namirnica od kraja nakupa do centrale v Ljubljani in od tam do postaje člana. Ta ne govori ničesar od podružnic. Če bi hoteli dati podružnicam ugodnost prestege prevoza, bi morali dobiti zato novo dovoljenje. In tega bi pri sedanjih razmerah bržkone ne dobili. Direkcija bi takega predloga ne priporočila, dokler ne bi dokazali potrebo in rentabilnost podružnice. Tega se ne more dokazati, pač pa nasprotno. Tudi odločujoči faktorji pri direkciji so si o tem na jasnem, kaj pomenijo podružnice.

Za nas železničarje, ki imamo prost prevoz za posameznega člana, ne moremo vzeti za merilo sistem, kot ga ima n. pr. »Prvo delavsko konz. društvo«. Tam ne morejo razpošiljati zabojev in vračati prazne zaboje, tam so prisiljeni imeti podružnice. Njih režija znaša preko 10 odstotkov, »Konz. društvo za Ljubljano in okolico« ni nič boljše. »Splošno gospodarsko zadrugo« v Ljubljani so upropastile podružnice in marsikatega trgovca so upropastile tudi podružnice.

Prosimo, svobodno, da se stavi za občni zbor konkreten predlog za ustanovitev podružnic, toda člani bodo zahtevali številke, dokaz, proračun, da se bo stvar izplačala, da ne bo trpelo pri tem ostalo članstvo.

In ni gotovo, če bo dobila podružnica prevozne olajšave. Imamo pa bolj pereče vprašanje. — Kedaj se bo izvršil sklep občnega zbora iz l. 1924, da bo zadruga povečala svoje skladišče in trgovino v Ljubljani? Računati moramo kaj je nujnejše in rentabilnejše. Članstvo bo moglo o tem vprašanju resno razmišljati, da dobe delegati točne direktive.

Plod tega resnega premišljevanje bo potem le eden, da se bo sklenilo to, kar bo zadrugi za njen razmah in napredek koristilo. Korist zadruga mora biti predpogoj vsakega sklepa.

Hranilnica ustanovljena.

Dne 19. t. m. se je ustanovil »Železničarski hranilni in posojilni zavod v Ljubljani r. z. z o. z.« Predpriprave je vodil član naše zadruga tov. Čerček. V upravni odbor so voljeni tov. Jeras, Korosec, Fratina, Ilovkar, Peršulin in Čerček.

Pravila so bila skrbno izdelana in bodo zadostovale za naše razmere lep čas. Nova zadruga ima namen predvsem organizirati malo štednjo, kar ji bo mogoče, ker jo bo direkcija podpirala in odredila odteganje potom splaćila službenih prejemkov.

Naša nab. zadruga bo rabila novo hranilnico večkrat. Mi ne bi smeli dajati posojil, kot n. pr. letos za nakup prašičev. To se da narediti v bodoče potom denarne ustanove.

Nudimo novi zadrugi podporo in gostoljublje v našem glasilu »Zadrugar«. Našim članom pa svetujemo, da proučijo idejo in jo propagirajo. Marsikdo ima denarja, ki ga lahko pogreša, in ga vloži v hranilnico, ali si pusti mesečno odtegovati par dinarjev. V slučaju potrebe najdeš svoj prihranek, dobiš ugodno posojilo.

Hranilnica in posojilnica je najbolj idealna in nesebična oblika zadrug.

Želimo novi zadrugi obilo uspeha!

Revija Zdravje.

Skoro na vseh sestankih delegatskih zborovanj so se izrekli člani za revijo »Zdravje«. S tem je ponovno odobren korak upravnega odbora, da se plačuje za vse člane nab. zadruga omenjeno revijo iz tekočih sredstev zadruga.

Mnogo tovarišev, pa tudi kulturnih delavcev, zdravnikov je pozdravilo našo idejo, da ne gledamo samo na moko in sladkor, temveč da tudi sicer skušamo pomagati našim članom železničarjem do blagostanja, do zdravja. Pred tremi leti ne bi morda s tem uspeli. Danes pa smo po-

tom občnih zborov in sestankov, potom »Zadrugarja« že toliko napredovali v miselnosti našega železničarja, da upošteva tudi take izdatke.

Čitajte tovariši! Dobro čtivo ni stran vržen denar, kot to mislijo nekateri.

Kdor ne bi prejel revije »Zdravje« naj reklamira v naši zadrugi in navede natančen naslov.

O »Bajtarju«.

Na zadnjem izrednem občnem zboru sem izražal pomisleke o pravilih »Bajtarja« in o smernicah, ki jih je čital in hotel kot konečni sklep uveljaviti odhajajoči predsednik, gospod Hazlakievic. Ker se zopet pojavljajo podobni glasovi, ne škodilo o tej stvari malo debatirati.

Prvi dan sem neprijetno razpoloženje ustvaril med člani »Bajtarja«, pa nisem dosti zgrešil. Višina deleža in jamstva, deviza delati brez dobička itd., vse to je pričalo o tem, da se niso ljudje, najmanj pa voditelji zavedali resnosti te akcije. Kaj hoče z 300 Din deleža in še 600 Din jamstva? To zadostuje za kako nab. zadrugo, za stavbeno akcijo je vsekako premalo.

Na koliko naj bi se zvišal delež? Jamstvo? Začnimo pri kraju: Naj se dobi najprvo stavbene načrte in proračun, koliko to stane, potem se ogleda za denar, kje in počem bi ga dobili.

To se mora članom ali interesantom v prvi vrsti razglasiti. Nato se pozove one, ki bi si upali pod omenjenimi okolišči sami vztrajati kot člani »Bajtarja«. To se sešteje in sortira po njih denarni moči in šele potem se da ustanoviti, koliko je treba deleža in koliko jamstva, da se dobi posojilo za vse resne reflektante.

Tako nekako se je potem tudi naredilo, rekel sem, da jih bo ostalo od 240 članov samo še 24, pa se jih je 28 oglasilo, da kupi konečno parcelo. To je že korak naprej, se vsaj ve s kom se ima računati. Druga potreba je bila, da se dr. Luckmana naprosi, če proda samo del parcele. Preje je bilo tako: Če ne kupite cele parcele, odnosno dokler ne dobite 78 kupcev za vseh 78 parcel, toliko časa ne morete začeti. Mislimo, da je bila intervencija uspešna, in odpade tudi zdaj oni balast, skrb, kam z preostalimi parcelami. Zdaj je bilo toliko urejeno, da bi se v praksi lahko začelo. Morda bi stale hiše za par po sto več, če se jih ne zida v večjem številu, toda to ne sme biti zadržek, da sploh ne bi začeli s zidanjem onih hiš, ki se jih lahko plača iz denarja članov.

Kaj ga vraga moti, da se je začela sedaj agitacija, naj se kupi celo zemljišče ali pa nič. Kje vzeti denar za ostalih 50 parcel. In če se že dobi kje cenejše posojilo, ali

ni bolje s tem ustvariti hiše, porabiti denar za zgradbo kot za nakup novih parcel?

In če se že kupi 50 parcel, kam z njimi? Kdo jih bo kupil? Kdor nima dovolj denarja, da plača kupljeno parcelo, nikari ga ne zapelujte z obroki, da bo najprvo vzel in odplačeval parcelo in čez par let mu preskrbite ali mu ne preskrbite primerno ugodnega posojila. Kaj bo naredil, če ne bo dobil ugodnega posojila? Bo parcelo prodal? Kaj boste naredili, če ne morete spraviti v denar kupljene parcele?

Čemu se spuščati v špekulacijo, če to ni potrebno? Čemu si nakopati skrb na glavo po nepotrebnem? Čemu begati ljudi s takimi idejami, saj so tako dosti sami nerazsodni.

Sicer je to beganje itak platonično, brez kvarnih posledic, kot je bilo dosedanje delovanje »Bajtarja« brez škode za železničarje, nekaj pa vendar lahko škoduje. Še onih par, ki imajo zadosti denarja, recimo vsaj polovico potrebnega kapitala, ki bi lahko zidali in s tem dokazali obstoj stavbene zadruga »Bajtar« še oni se bodo premislili, če se jih bo s takimi stvarmi zadrževalo od resnega dela.

Kdor ima denar, kdor lahko brez kvarnih posledic za »Bajtarja« riskira in začne zidati, naj poskusi in se bo vsaj pokazalo, kdo ima prav, gospod stavbenik, ki je dva meseca računal koliko stane ena hiša, ali oni član (ne vem kako se že piše), ki je v dveh minutah na prste zračunal, koliko bo treba pripraviti denarja. Oni, ki je revež že itak sedaj, naj se ne izrabi za poskusnega kunca. Naj se nihče ne norčuje iz itak bednih železničarjev. Postaviti se na pozornico, ustvariti stavbeno zadrugo in obetati z 300 Din deleža hiše na obroke po 200 do 300 Din, to je demagogija. Ne more škodovati, ker mu v denarju ne bo nihče nasedel, ali častno to ni, da se pusti koga kvasati in begati ljudi.

Je žalostno, da ni tu praktičnega izhoda za omiljenje stanovanjske bede, toda tako se ne bo rešilo.

Vprašanja in odgovori.

J. R...é Ljubljana. Zakaj pri pošiljki mesečne revije »Zdravje« ni bila priložena poštna položnica za uplačanje naročnine?

Odgovor: Upravni odbor zadruga se je odločil radi ugodnega dogovora z uredništvom revije, da prejmejo člani mesečno revijo »Zdravje« brezplačno, ker se plačuje znižana naročnina iz sredstev nabavljajne zadruga in to do občnega zbora, ki je sklican na dan 28. marca 1926.

Ako občni zbor sprejme predlog upravnega odbora da dobivajo člani tudi

v bodoče »Zdravje« brezplačno, smo s tem dosegli veliko, ako pa se ta predlog odkloni, potem poskrbimo, da bo vsak član dobil poštno položnico za naročbo te prepotrebne in koristne revije.

Istčasno pa pozivamo vse svoje člane, da izvrše veliko propagando za to revijo med nezadružniki, da si jo naroče, ker mora veljati klic: Revija »Zdravje« se mora vseliti v sleherni slovenski dom.

Gospodarstvo.

Različne cene.

Naši ljudje so večkrat občutljivi glede cen. Kadar ni zadruga cenejša kot drugod, pa jim roji po glavi — verižijo, zadruga verižijo, niso nič boljše kot trgovci. Prijatelj, to ni točno. Zadruga res delajo z dobičkom, toda ta ne zgine, ta ostane skupna last vseh zadrugarjev.

Čudimo se pa, kje niso člani občutljivi glede cen: Liter vina, dalmatina, stane 9.— Din, tam se ne vpraša za ceno, vina se proda dosti, dosti preveč. In nihče ne pomisli, da bi dobil mesto litra vina pol kile medu, ki ima ca 25krat več hranilnih snovi v sebi kot liter vina. Med je zelo tečna in koristna hrana za otroke, izdaten in poceni priboljšek za odrasle — in kako se štedi tu, kolikokrat si premišlja železničar, predno se odloči in kupi pol kile medu za svoje bolne otroke, in kako hitro je pripravljen dati za oficijelni liter. Mesto vina dobiš 1 kg suhih češpelj — kdo jih kupi? Delal bi lahko z njih češpljeve emoke, vodo se spiže za žejo, vse ti zaleže 10 krat več kot vino, za to je škoda denarja.

Za na ture, za v službo zaleže $\frac{1}{4}$ kg suhih sliv več kot liter vina, pa je že tako, vino mora biti. Orehov, suhih hrušk se kupuje samo za praznike, vino se pa rabi vsak dan. Prijatelj, kdor rabi svoj priboljšek, kdor si mora že kaj privoščiti, mesto četrt vina, rajši žlico medu, mesto piva ali žganja rajši orehe, češplje, fige, je cenejše in imajo s tem denarjem lahko vsi nekaj, ti in tvoji otroci.

Tukaj glej na ceno, na denar. Kar se nabere denarja, čistega dobička v zadrugi, to ni zgubljen denar, to je kapital v naši oblasti. S tem kujemo vsi zadružniki zopet kapital.

Petrolej. Da ti pogori kolikor možno malo petroleja in da bo plamen svetilke kljub temu svetel, primešaj vsakemu litru petroleja štiri grame terpentinovnega olja in dva grama kafe. V veliki zmoti je, kdor misli, da pogori manj petroleja, ako svetilko privije. Steklo postane vse črno; zrak se zasmradi, pogori pa prav ista količina, kakor če gori s polnim plamenom.

Na razlit petrolej, ki gori, ne vlivaj vode, ker voda plamen le še bolj poživi. Edina tekočina, ki pogasi petrolej je — mleko. Ako imaš pepel pri rokah, posuj plamen s pepelom, ki ga hitro pogasi. Ako nimaš pepela, pa vrzi na plamen kako plahto, rjuho ali veliko cumjo, da ne more zrak do ognja in se zato zaduši.

Zadružni vestnik.

Vsem članom zadrugarjem.

Ker je naša zadruga v preteklem poslovnem letu 1925 gospodarsko dobro odrezala, je upravni odbor sklenil povrniti članom 5 odstotni prihranek

Izplačevanje prihrankov se prične od četrtka 25. februarja 1926 dalje v zadružnih prostorih ob priliki prvega nakupnega termina za idoči mesec.

Izplačevanje se na željo vrši v blagu ali gotovini.

Ker nekateri člani še niso prinesli svojih nakupnih knjižic v svrhu zaračunavanja prihrankov, se tem potoma vnovič pozivajo, da to čimpreje store.

Po 30. aprilu predložene knjižice se ne bodo več upoštevale, ter po tem datumu dotični člani izgube pravico do povrnitve prihrankov.

Pripominja pa se, da se od 5% prihranka, ki zapade v izplačilo onim članom, ki še niso popolnoma uplačali svojega zadružnega deleža Din 300.— odtegne toliko, da bo zadružni delež popolnoma poravnani.

Istotako se bo 5 odstotni prihranek v prvi vrsti zaračunaval tudi v poravnavo neporavnanih dolgov.

Člani zadrugarji! Z gorenjim sklepom upravnega odbora pokažemo, da smo v preteklem letu dobro gospodarili. S tem sklepom izpodbijemo tudi razne lažnjive govorce zadružnih nasprotnikov, ki so iskali svoje posebne namene vsem samo ne zadrugi v korist.

Z samozvestjo lahko gledamo na svoje uspehe in ponosni smo lahko na svojo, edino gospodarsko ustanovo.

S ponosom in bistrimi očmi gledamo lahko v bodočnost. Vzpričo dosedanjih uspehov smo prepričani, da ako se držimo dosledno in neomajano zadružne ideje, da je bodočnost naša.

Preskrba za praznike.

Ker padejo letos Velikonočni prazniki na 4. aprila bo aprilski nakupovalni rok pred prazniki prekratek.

Ker se je tudi bati radi praznikov prevelikega navala članov v zadružni trgovini v začetku meseca aprila, prosimo vse člane, da si vse potrebščine za praznike

nabavijo že v nakupovalnih terminih v mareu.

Prepričani da p. n. člani upoštevajo ta naš nasvet, in pomagajo s tem preprečiti eventuelne pritožbe, ki bi radi prepočasne postrežbe v slučaju navala gotovo nastale.

V ostalem pa ponovno prosimo, da se člani drže točno veljavnih nakupovalnih terminov.

Naročila.

Ker bo naša zadruga tudi letos nabavila za svoje člane šunke in plečeta kranjskih prašičev za velikonočne praznike, se pozivajo vsi člani, da jih naroče ob priliki nakupa. Za naročnike se bodo šunke pričele prodajati od 15. marca t. l. dalje.

Vsakdo naj naroči pravočasno, da znamo kako množino šunk in drugega lahko nabavimo.

Na nenaročnike se bo oziralo samo v slučaju zadostne zaloge.

Prosimo točnosti, da se izognemo nepotrebnim poznejšim pritožbam zamudnikov.

Sistem delegatov.

Že pred tremi leti se je mislilo na sistem delegatov, to je občni zbor naj se ne vrši direktno po članih, temveč po delegatih. Po 30 članov si voli svojega delegata, ki zastopa člane po navodilih, ki jih dobi na delegatskem zborovanju. S tem se je nameravalo doseči, da bi bili občni zbori bolj stvarni, po vsebini in po svojem delokrogu. Nismo se varali. Ta sistem se obnese dobro. Razveseljivo je čitati poročilo, želje in predloge, ki se jih stavi na teh zborovanjih. Je tudi kritike vmes, pa stvarna kritika nikdar ne škoduje, nasprotno je slabo, če se ničesar ne kritizira. Vsaj upravni odbor ne pozabi, da je odgovoren članstvu, in po stvarni kritiki dobi le vedno novih idej, novega impulza.

Povečini so izbrani kot delegati zreli možje, ki znajo kolikortoliko soditi in razločevati malenkosti od važnih stvari, muho razločijo od konja.

In to je včasih dosti vredno. Se vsaj ne zavlačuje občni zbor z lalalijami, ki spadajo v pritožno knjigo, ne pa na občni zbor. Pri tako veliki zadrugi, kot je postala naša, ne more odbor videti vsake malenkosti, to vidiijo naši delegati, naši zaupniki, oni zbirajo pritožbe, želje, jih sporočajo upravi, sproti ali na občnem zboru. Lanski občni zbor je bil dosti stvaren, upajmo, da bo tudi letošnji dostojen in primeren železničarskemu stanu, ki se ga smatra od drugih slojev kot najbolj organizirano, disciplinirano, zavedno in stanovsko zrelo maso. Naj ne bodo občni zbori sramota za naš železničarski stan, temveč ponos. Pri sistemu delegatov upamo ne bo prišlo do ekscesov, da bi se

morali napram tujim gostom opravičevati kot predlanskem, nasprotno, pokažimo se kot zrela masa.

Poslovni davek.

Še zdaj ni rešeno to vprašanje. Plačamo ali ne plačamo. Imamo do 31. dec. 1925 ves denar rezerviran in deponiran, če bi morali res ta davek plačati. Dosedaj smo vedno vložili priziv zoper ta davek, vložili smo tožbo pri Upravnem sodišču v Celju zoper delegacijo Min. financ v Ljubljani, če tam tožbo dobimo (kot druge zadruge, ki so tožile) bo šla tožba naprej na Državni Svet v Beogradu. Medtem pa bo, upamo, stvar rešena že v principu. Je žalostno, da se postavijo merodajni gospodje na stališče, vsaka zadruga naj toži separatno, da se ne vzame z veseljem za merilo razsodbo v slučaju nab. zadruga v Mariboru, kjer je Državni Svet razsodil, da je po zakonu oproščena vseh davkov, tudi davka na poslovni promet.

Poučna pa je ta trnjeva pot za nas, da vidimo, da nas ne more Min. financije preko zakona obsoditi, niti osvoboditi davka na poslovni promet ali sličnega davka. Še manj bi imel pravico, osvoboditi nas tega davka ali druge gospodarske določbe na primer min. Saobračaja.

V sedanjem budžetu je vnešena določba, da so nab. zadruga na podlagi uredbe od 5. dec. 1920 oproščene tudi davka na poslovni promet. Ako ne bo kake nesreče, da bi se ta zakon ne izglasoval, smo potem prosti, za naprej gotovo, in bržkone tudi za nazaj. Nam pa ostanejo prosti lepi tisočaki!! Za polovico stavbe, če bi jo zidali.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Po razpošiljki zadnje številke našega lista, kateremu je bila priložena glasovnica za volitev delegatov za občni zbor, nam je došlo jako veliko pritožb članov, da lista niso prejeli. Dokaz, da so se šele radi glasovnice pobrigali za svoj list.

Ponovno prosimo člane, da takoj reklamirajo, ako lista ne prejema in da ne reklamirajo samo one številke, ki ima glasovnico za prilog.

Kdor je spremenil svoje bivališče naj to takoj naznani, da spremenimo naslov. Sporočite nam sploh vsak nedostatek glede pošiljanja ali dostave lista.

Uprava.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«.

Glavni in odgovorni urednik Fr. Rupnik.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Cenik glavnih predmetov živil za mesec marec 1926.

vrsta blaga	enota	Din
Mlevski izdelki:		
Moka pecivna 0 gg	kg	5.30
„ mehka	„	5.—
„ krušna	„	3.60
„ ajdova	„	6.50
„ ržena	„	4.—
„ koruzna	„	2.40
„ krmilna	„	1.60
Zdrob pšenični	„	6.—
„ koruzni	„	3.30
Otrobi pšenični	„	1.50
„ koruzni	„	1.—
Testenine:		
Makaroni Pekatete	„	11.—
Makaroni domači	„	9.—
Polži Pekatete	„	11.—
Polži domači	„	9.—
Rezanci domači	„	9.—
Spageti domači	„	9.—
Fidelini domači	„	9.—
Zrnje:		
Riž I vrste	„	8.50
„ II „	„	7.—
Koruza v zrnju	„	2.—
Kaša prosena	„	5.50
Ješprenj domači	„	5.50
Ješprenček za juho	„	10.—
Fižol koks prepeličar	„	4.—
Fižol nizki prepeličar	„	—.—
Sladkor:		
Sladkor kocke	„	14.50
„ sipa	„	13.50
Sladkorčki (bonboni)	„	25.—
Kava:		
Kava I vrste	kg	52.—
„ II „	„	44.—
„ žgana	„	56.—
Kavni primesi:		
Kava Kneip	„	15.—
Kava žitna	„	8.50
Kava vidrova	„	13.—
Kava družinska	„	—.—
Kava kolinska	„	20.—
Kava figova	„	26.—
Kava	„	—.—
Cikorija Franck	„	21.—
Drugi predmeti:		
Mast domača	„	24.—
Mast amerikska	„	—.—
Sol debela	„	4.—
Sol drobna	„	4.50
Delikatese:		
Slanina prekajena	„	25.—
Slanina papricirana	„	30.—
Salame ovske	„	90.—
Salame krakovske	„	40.—
Salame navadne	„	18.—

Vrsta blaga	enota	Din
Kranjske klobase	kom.	4.50
Prekajeno meso l.	kg	27.—
Šunke	„	32.—
Reberce	„	26.—
Kračje	„	30.—
Sardine velike	škat.	9.—
Sardine male	„	7.—
Med cvetlični	kg	24.—
Sir na pol ementalški	„	75.—
Sir Parmezan	„	75.—
Čajno maslo	„	50.—
Kuhano maslo	„	40.—
Sadje:		
Češple domače	kg	9.—
„ bosanske	„	8.50
Hruške suhe domače	„	9.—
Orehi celi	„	9.—
Mandeln dalmat.	„	68.—
Rozine fine	„	36.—
Limone	kom.	0.75—1.
Tekočine:		
Kis dvojno močan	liter	4.—
Olje namizno fino	„	20.—
Olje namizno bučno	„	24.—
Olje olivno	„	23.—
Konjak à 1/2 l	stekl.	—.—
Rum à 1/2 l	„	38.—
Žganje drožno à 1/2 l	„	26.—
Žganje hruševac à 1/2 l	„	24.—
Žganje borovničar à 1/2 l	„	26.—
Tropinovec à 1/2 l	„	—.—
Brinjevec à 1/2 l	„	24.—
Slivovka à 1/2 l	„	24.—
Malinovec à 1/2 l	„	16.—
Mineralna voda 1/2 l	„	7.50
Vino dalmat. črno l. vrste	liter	9.—
Vino dalmat. črno dezertno	stekl.	18.—
Vino dalmat. belo	liter	10.—
Vino dalmat. belo dezertno	stekl.	20.—
Manufaktura:		
Platno za rjuhe	m	30.50
„ Wassertuch	„	33.—
Platno belo gold. Gatte	„	54.—
Kotonina rujava	„	25.50
Madapolan amerikan.	„	13.—
Šifon	„	14—20
Modro platno za srajce	„	13.80
Barvani tisk	„	16—19
Flanela zelena za srajce	„	16.—
Barhent modri	„	16.—
Barhent beli	„	20.—
Pletenine:		
Nogavice ženske	par	17—42
„ moške	„	11—24
„ otroške	„	13.50 25
Obutev:		
Čevlji moški	par	200-235
„ ženski visoki	„	270.—
„ „ nizki	„	220-230
Razno blago:		
Ribe morske sveže vsako sredo po dnevni ceni		
Kruh dnevno svež	kg	4.—

Opomba: Tu navedene cene niso obvezne. Poleg tu navedenih predmetov je še v zalogi vse v ceniku za februar navedeno blago.